FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT (fjärde avdelningen)
den 10 juli 2002 *

I mål T-387/00,

Comitato organizzatore del convegno internazionale "Effetti degli inquinamenti atmosferici sul clima e sulla vegetazione", Rom (Italien), företrädd av advokaterna P. Grassi och G. Russo, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av G. Valero Jordana och R. Amorosi, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: italienska.

angående en talan om ogiltigförklaring av den rättsakt som uppges rymmas i en skrivelse från kommissionen, i vilken sökanden uppmanas att återbetala en del av det belopp som tillerkänts denne i enlighet med finansieringsavtalet B4/91/3046/11396, som slutits mellan kommissionen och sökanden för anordnandet av en kongress avseende studier av luftföroreningars inverkan på klimatet och vegetationen,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden M. Vilaras samt domarna V. Tiili och P. Mengozzi,

justitiesekreterare: H. Jung,

följande

Beslut

Bakgrund till tvisten

1 Syftet med sökandens verksamhet var anordnandet av en kongress om internationella studier, benämnd "Luftföroreningarnas inverkan på klimatet och vegetationen", vilken ägde rum i Taormina (Italien) den 26—29 september 1991.

2 För detta ändamål slöt sökanden ett avtal (nedan kallat "avtalet") med kommissionen, genom vilket den senare förband sig att finansiera en del av kostnaderna för tryckning av dokumentationen till kongressen. Närmare bestämt förband sig kommissionen, enligt artikel 3 i avtalet, att till sökanden betala ett belopp motsvarande maximalt 20 000 euro, eller motsvarande 71,57 procent av den totala kostnaden upptagen under posten "Printed Matter" (trycksaker) i kongressens budget, om beloppet under denna post skulle understiga det uppskattade beloppet.

3 I enlighet med villkoren angivna i artikel 4 i avtalet, skulle 80 procent av det överenskomna beloppet betalas till sökanden inom en frist på 60 dagar, och resterande belopp inom 60 dagar, räknat från det att kommissionen mottagit och godkänt den slutliga redogörelsen och den slutliga budgeten från kongressen. Med stöd av samma artikel skulle dessa dokument vara kommissionen till handa senast den 28 februari 1992, och kommissionen förbehöll sig rätten att ställa in betalningen om sagda frist inte respekterades.

4 Enligt artikel 13 i avtalet skulle domstolarna i Bryssel ha exklusiv domsrätt i alla tvister uppkomna i anslutning till avtalet.

5 I enlighet med avtalet överförde kommissionen 16 000 euro till sökanden.

6 Den 23 februari 1992 informerade sökandens legale ställföreträdare kommissionen per telefax om att han inte hade möjlighet att inkomma med dokumenten som gällde kongressen till det i avtalet fastställda datumet, sedan dessa förstörts i

en eldsvåda i lokaler tillhöriga Melograno Congressi, företaget som ansvarat för anordnandet av kongressen. Han planerade att översända nämnda dokumentation så snart han fått korrekta kopior från berörda organisationer, vilket han begärt hos dessa.

7 Kommissionen begärde i skrivelse av den 11 juni 1996, adresserad till sökandens legale ställföreträdare, återbetalning av det förskott på 16 000 euro, som överförts i enlighet med avtalet. Till denna försändelse bifogades en debetnota på nämnda belopp, i vilken det förtydligades att återkravet rättfärdigades av att sökanden inte fullgjort sina skyldigheter enligt avtalet.

8 Den 6 augusti 1997 sände sökandens kassör per telefax en slutlig redogörelse över kongressens arbete, jämte två fakturor, varav den ena var utställd av företaget Melograno Congressi och den andra av en översättningsbyrå, Linguistlink Ltd, avseende omkostnader för framställning av trycksaker till kongressen till en summa av totalt 51 900 000 italienska lire (ITL).

9 Den 29 juni 1999 sände kommissionens generaldirektorat för budget en skrivelse till sökanden i vilken det ånyo begärde återbetalning av förskottet på 16 000 euro, med förtydligandet att generaldirektoratet för miljö bekräftat begäran om återbetalning då de dokument som översänts av sökanden ansetts sakna bevisvärde.

10 I skrivelse av den 24 september 1999, adresserad till kommissionens generaldirektorat för budget och miljö, anmärkte sökandens advokat, på uppdrag av företaget Melograno Congressi och sökandens legale ställföreträdare, på det faktum att beslutet om dokumentens bristande bevisvärde inte hade delgivits hans huvudmän, och att det, i alla händelser, syntes sakna motivering. Han bestred

också beslutet i sak och gjorde gällande sökandens rätt att föra talan mot det i förstainstansrätten. Slutligen begärde han att kommissionen skulle sända honom beslutet i fråga och ange de bevishandlingar som den ansåg det vara nödvändigt att inkomma med.

11 Efter att ha konstaterat kommissionens passivitet, begärde sökandens advokat i skrivelse till denna av den 2 oktober 2000, betalning till förmån för sina huvudmän av återstoden av det finansiella stöd som beviljats i enlighet med avtalet, det vill säga 4 000 euro.

12 Den 10 oktober sände kommissionens generaldirektorat för budget en skrivelse till sökandens advokat, dess legale ställföreträdare samt företaget Melograno Congressi, i vilken det först förklarade orsakerna till att generaldirektoratet för miljö inte ansåg att dokumenten som sökanden översänt hade bevisvärde, och sedan upprepade kravet på återbetalning av det förskott som betalats i enlighet med avtalet.

13 Sökandens advokat begärde i skrivelse av den 11 december 2000 att kommissionens generaldirektorat för budget skulle återkalla sin begäran om återbetalning, samt ompröva ärendet. Om detta inte skedde, förbehöll han sig rätten att väcka talan i förstainstansrätten mot beslutet i skrivelsen från generaldirektoratet för budget av den 10 oktober 2000.

Förfarandet

14 Sökanden har, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 28 december 2000, väckt denna talan med stöd av artikel 230 fjärde stycket EG.

15 Kommissionen har, genom en särskild handling som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 mars 2001, gjort en invändning om rättegångshinder enligt artikel 114.1 i förstainstansrättens rättegångsregler. Sökanden inkom med yttrande avseende denna invändning den 11 maj 2001.

16 Efter att det skriftliga förfarandet hade avslutats, inkom sökanden genom en skrivelse adresserad till kansliet med ytterligare en inlaga. Då det rörde sig om en inlaga som inte finns upptagen i rättegångsreglerna, beslöt förstainstansrätten (fjärde avdelningen) att inte registrera den.

Parternas yrkanden

17 I sin ansökan har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall ogiltigförklara, helt eller delvis, beslutet av den 10 oktober 2000, samt förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

18 I sin invändning om rättegångshinder har kommissionen yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan, eftersom det är uppenbart att den inte kan prövas i sak,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

19 I sitt yttrande rörande invändningen om rättegångshinder har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa invändningen om rättegångshinder på grund av att den inkommit för sent, alternativt ogilla den,

— hänskjuta målet till rätten i plenum,

— utse en generaladvokat,

— förplikta kommissionen att betala rättegångskostnaderna.

Rättslig grund

Angående yrkandena att målet skall hänskjutas till rätten i plenum och att en generaladvokat skall utses

20 Det bör erinras om att enligt artikel 12 i rättegångsreglerna fastställer rätten de riktlinjer, enligt vilka målen skall fördelas mellan avdelningarna, genom beslut

som kungörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. I överensstämmelse med denna bestämmelse har förstainstansrätten vid sammanträden i plenum den 4 juli 2000 och den 19 september 2001 fastställt följande riktlinjer för hur målen skall fördelas mellan avdelningarna under perioden den 1 oktober 2000—30 september 2002 (EGT C 259, 2000, s. 14 och EGT C 289, 2001, s. 22):

"a) Talan angående tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd och bestämmelserna om handelspolitiska skyddsåtgärder skall, från det att ansökan inges och utan att det påverkar en senare tillämpning av artiklarna 14 och 51 i rättegångsreglerna, fördelas på de utökade avdelningar som är sammansatta av fem domare.

b) Övriga mål skall, från det att ansökan inges och utan att det påverkar en senare tillämpning av artiklarna 14 och 51 i rättegångsreglerna, fördelas på de avdelningar som är sammansatta av tre domare."

21 I enlighet med ovannämnda bestämmelser, har detta mål tilldelats en avdelning sammansatt av tre domare.

22 Det skall framhållas att enligt artiklarna 14, 18, 19 och 51 i rättegångsreglerna kan den avdelning som handlägger målet föreslå rätten i plenum att målet skall hänskjutas dit, eller till en avdelning sammansatt av ett annat antal domare, och att en generaladvokat utses. Det rör sig härvid om en rättighet och inte en

skyldighet, som rätten kan utöva om vissa kriterier i rättegångsreglerna är uppfyllda. Dessa kriterier är, för hänskjutande till rätten i plenum eller till en avdelning sammansatt av ett annat antal domare, den juridiska svårighetsgraden, målets betydelse eller särskilda omständigheter, och för utseendet av en generaladvokat målets juridiska eller faktiska svårighetsgrad (se, för ett motsvarande synsätt, förstainstansrättens beslut av den 14 december 1992 i mål T-47/92, Lenz mot kommissionen, REG 1992, s. II-2523, punkt 31, förstainstansrättens dom av den 29 mars 1995 i mål T-497/93, Hogan mot domstolen, REG 1995, s. II-703, punkterna 25 och 27).

23 Det kan konstateras att de villkor som rättfärdigar att målet hänskjuts till förstainstansrätten i plenum, eller att det utses en generaladvokat, inte är uppfyllda i detta mål.

Angående förstainstansrättens behörighet

24 Enligt artikel 114.3 i rättegångsreglerna skall återstoden av förfarandet avseende en invändning om rättegångshinder vara muntlig, om inte rätten bestämmer annat.

25 Rätten finner att handlingarna i förevarande mål innehåller tillräckliga upplysningar, och beslutar, med tillämpning av denna bestämmelse, att pröva talan utan ytterligare behandling.

Parternas argument

26 Svaranden har i sin invändning om rättegångshinder betonat likheterna mellan detta mål och det mål i vilket förstainstansrätten fattade beslut den 9 januari 2001, T-149/00, Innova mot kommissionen (REG 2001, s. II-1). Svaranden har pekat på att det i sistnämnda mål rörde sig om en tvist om uppfyllandet av ett avtal undertecknat av kommissionen, vilket, å ena sidan, inte innehöll någon klausul som tillerkände förstainstansrätten behörighet att avgöra de tvister som skulle kunna uppkomma till följd av uppfyllandet av avtalet, och, å andra sidan, innehöll en klausul som tillerkände domstolarna i Bryssel en sådan behörighet. Svaranden har hävdat att förstainstansrätten i detta fall, i avsaknad av en skiljedomsklausul till dess förmån, måste förklara sig obehörig att pröva tvisten och avvisa talan, såsom den gjorde i det ovannämnda målet Innova mot kommissionen.

27 Sökanden har i sitt yttrande angående invändningen om rättegångshinder konstaterat att svaranden, i skrivelse till förstainstansrättens kansli av den 9 februari 2001, begärt en månads förlängning av tidsfristen för att inkomma med sitt skriftliga svaromål, och motiverat denna begäran med nödvändigheten av att göra förfrågningar vid diverse avdelningar. Sökanden har påpekat att svaranden, vid tiden för nämnda framställan om begäran om uppskov, redan hade de uppgifter den behövde för att framställa sin invändning om rättegångshinder. Förlängningen av tidsfristen skulle alltså ha erhållits utan berättigande. Även om en fördjupad granskning av frågorna som uppkommit i detta mål skulle visa sig nödvändig för att inge ett skriftligt svaromål med en bedömning av sakfrågan i målet, så var denna tidsåtgång ändå inte under några omständigheter befogad för framställan av en invändning om rättegångshinder med tillämpning av artikel 114 i rättegångsreglerna. Sökanden har följaktligen begärt att förstainstansrätten skall avvisa invändningen om rättegångshinder då den inkommit för sent, eftersom den inkommit efter utgången av den först föreskrivna fristen.

28 Vad gäller frågan huruvida invändningen om rättegångshinder, som framförts av svaranden, är välgrundad, har sökanden noterat domstolens och förstainstansrättens fasta rättspraxis som visar att talan som väcks under omständigheter liknande de här föreliggande avvisas.

29 Emellertid har sökanden påpekat att kommissionens praxis att bedriva verksamhet som innefattar myndighetsutövning, såsom beviljandet av finansiella bidrag till fysiska eller juridiska personer, genom privaträttsliga avtal utan skiljedomsklausul i enlighet med artikel 238 EG, leder till att denna verksamhet undandras från gemenskapsdomstolens kontroll, såsom denna kontroll föreskrivs i artikel 230 EG. Kommissionens finansiering av ett projekt eller ett evenemang, såsom i förevarande fall, grundar sig på en bedömning av allmänintresset av att det genomförs, och kan endast beviljas genom ett beslut i den mening som avses i artikel 249 EG, underställt förstainstansrättens kontroll.

30 I det avseendet har sökanden påpekat att kontraktsformen och skiljedomsklausulen till förmån för de belgiska domstolarna, påtvingades sökanden vid äventyr av att det sökta bidraget annars skulle förvägras.

31 Slutligen har sökanden hävdat att det framgår lika mycket av ordalydelsen i den ifrågasatta rättsakten som av omständigheterna i fallet, att kommissionen var säker på att dess handlande föll inom ramen för det offentligrättsliga och innebar myndighetsutövning. För att ge ett exempel har sökanden nämnt den omständigheten att kommissionen i den ifrågasatta rättsakten hänvisar till möjligheten att vid utebliven betalning inleda ett förfarande för verkställighet. Emellertid skulle detta förfarande inte kunna inledas om inte den ifrågasatta rättsakten i själva verket var ett beslut. Sökanden har dessutom framhållit att kommissionen i den ifrågasatta rättsakten inte motsatte sig förstainstansrättens behörighet.

32 Kommissionens uppförande på dessa punkter, vilket lätt kunde vilseleda sökanden angående beskaffenheten av dess förbindelse med kommissionen och tillgängliga möjligheter till överklagande, bör åtminstone beaktas av förstainstansrätten inom ramen för dess beslut angående rättegångskostnaderna.

Förstainstansrättens bedömning

33 I enlighet med artikel 46.1 i förstainstansrättens rättegångsregler, skall svaranden inom en månad efter det att ansökan har delgivits denne inkomma med skriftligt svaromål. Enligt punkt 3 i samma artikel kan ordföranden på motiverad ansökan av svaranden förlänga den frist som anges i punkt 1.

34 Angående påståendet att invändningen om rättegångshinder gjorts för sent, skall det erinras om att svaranden i skrivelse ingiven till kansliet den 12 februari 2001, och i överensstämmelse med ovan åsyftade bestämmelser i rättegångsreglerna, av förstainstansrätten begärt en förlängning av fristen för att inkomma med skriftligt svaromål. Förlängningen motiverades av nödvändigheten av att göra förfrågningar vid olika interna avdelningar. Som en följd av denna begäran beviljades svaranden en tilläggsfrist på ungefär en månad.

35 Det faktum att svaranden har valt att, före utgången av denna frist, framställa en invändning om rättegångshinder i enlighet med artikel 114 i rättegångsreglerna, i stället för att inkomma med ett skriftligt svaromål med en analys av sakfrågan, innebär inte, tvärtemot vad sökanden hävdat, att det skall ifrågasättas om svarandens begäran om förlängning gjorts i enlighet med de relevanta bestämmelserna i nämnda rättegångsregler, och inte heller att denna begäran skall anses otillbörlig. Även om det är riktigt att svarandens invändning om rättegångshinder väsentligen utgår ifrån innehållet i avtalet, av vilket en kopia bifogats den ansökan genom vilken talan anhängiggjorts, och att svaranden följaktligen redan vid tiden för begäran om förlängning av fristen hade alla de uppgifter den behövde för att framställa sin invändning, är det ändå klart att svaranden hade kunnat välja att inte göra någon invändning om rättegångshinder, eller att bestrida att talan kunde tas upp till sakprövning i det skriftliga svaromålet. I båda

dessa typfall, skulle svaranden ha behövt diskutera målet i sak, vilket rimligtvis skulle ha medfört att det blev nödvändigt att rådfråga de olika berörda avdelningarna vid kommissionen.

36 Under alla omständigheter, och även om man antar att sökandens argument är befogade, erinrar förstainstansrätten om att den, enligt artikel 113 i rättegångsreglerna, när som helst på eget initiativ kan pröva om talan skall avvisas till följd av att det föreligger ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas, vartill, enligt rättspraxis, räknas gemenskapsdomstolens behörighet att pröva talan (förstainstansrättens dom av den 17 juni 1998 i mål T-174/95, Svenska Journalistförbundet mot rådet, REG 1998, s. II-2289, punkt 80). Förstainstansrättens prövning är alltså inte begränsad till rättegångshinder som åberopats av parterna.

37 Vad gäller huruvida den av svaranden framställda invändningen om rättegångshinder är välgrundad, kan det konstateras att det följer av fast rättspraxis att förstainstansrätten, enligt artikel 238 EG, jämförd med rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 319, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 2, s. 89), i dess ändrade lydelse, endast har behörighet att avgöra avtalsrättsliga tvister som har anhängiggjorts vid den av fysiska och juridiska personer med stöd av en skiljedomsklausul. I annat fall skulle den utvidga sin behörighet till att omfatta även andra tvister än dem som uteslutande förbehålls den enligt artikel 240 EG, eftersom denna bestämmelse tillerkänner de nationella domstolarna behörigheten enligt allmän rätt att avgöra tvister i vilka gemenskapen är part (förstainstansrättens beslut av den 3 oktober 1997 i mål T-186/96, Mutual Aid Administration Services mot kommissionen, REG 1997, s. II-1633, punkt 47, och beslutet i det ovan nämnda målet Innova mot kommissionen, punkt 25).

38 I detta fall innehåller avtalet inte någon klausul som tillerkänner förstainstansrätten behörighet att avgöra tvister som uppkommit vid uppfyllandet av avtalet. Klausulen om tvistlösning i artikel 13 i avtalet ger tvärtom domstolarna i Bryssel behörighet att pröva varje tvist mellan kommissionen och den andra avtalsparten.

Det är emellertid ostridigt mellan parterna att denna tvist, som gäller kommissionens begäran om återbetalning av ett förskott på grund av sökandens påstådda underlåtenhet att uppfylla sina åligganden enligt avtalet, faller inom tillämpningsområdet för artikel 13 i detsamma.

39 Denna bestämmelse strider inte mot den exklusiva behörighet som gemenskapsdomstolen tillerkänns genom artikel 230 fjärde stycket EG. Den behörigheten rör nämligen endast de förordningar, direktiv eller beslut som avses i artikel 249 EG och som institutionerna har antagit enligt de villkor som uppställs i fördraget. I förevarande mål faller den ifrågasatta rättsakten inom ramen för, och kan inte skiljas från, det rent avtalsrättsliga, och förekommer således inte bland de rättsakter som åsyftas i artikel 249 EG, beträffande vilka talan om ogiltigförklaring omfattas av gemenskapsdomstolens exklusiva behörighet enligt artikel 230 fjärde stycket EG (besluten i de ovannämnda målen Mutual Aid Administration Services mot kommissionen, punkterna 50 och 51, och Innova mot kommissionen, punkt 28).

40 Angående sökandens argument, enligt vilket kommissionen har utövat en verksamhet som innefattar myndighetsutövning, såsom beviljandet av det omtvistade finansiella bidraget, genom ett privaträttsligt avtal som saknar skiljedomsklausul i enlighet med artikel 238 EG, och därigenom har undandragit denna aktivitet från gemenskapsdomstolens kontroll enligt artikel 230 EG, är det tillräckligt att framhålla att, även om så vore fallet, skulle det inte förändra det faktum att den ifrågasatta rättsakten inte går att skilja från det avtalsrättsliga sammanhang i vilken den ingår, och den kan således inte utgöra grund för förstainstansrättens behörighet enligt artikel 230 EG.

41 Av vad som anförts följer att förstainstansrätten, i avsaknad av en skiljedomsklausul, inte är behörig att pröva en talan, vilken, även om den grundar sig på artikel 230 fjärde stycket EG, i själva verket skall anses utgöra en talan som vilar på avtalsmässig grund.

42 Förevarande talan skall således avvisas.

Rättegångskostnader

43 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Om förstainstansrätten emellertid finner att den vinnande parten i onödan eller mot bättre vetande har vållat motparten kostnader, kan den enligt artikel 87.3 i rättegångsreglerna förplikta den vinnande parten att ersätta dessa.

44 I detta fall saknas skäl att tillämpa denna sistnämnda bestämmelse. I motsats till vad sökanden har påstått har denna tvist nämligen inte förorsakats eller främjats av kommissionens beteende. För det första ges i artikel 13 i avtalet uttryckligen domstolarna i Bryssel exklusiv behörighet att pröva tvister rörande detsamma, och, för det andra, då förbindelsen mellan sökanden och svaranden är rent avtalsmässig, var kommissionen inte skyldig att, i enlighet med principer om möjlighet till rättslig prövning och om god förvaltningssed, meddela sökanden sin inställning vad gäller fastställandet av behörig domstol för prövning av denna tvist, och inte heller att bestrida sökandens uttalanden i detta avseende.

45 Av vad som anförts följer att sökanden, eftersom den har tappat målet, skall ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder fattar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande beslut:

1) **Talan avvisas.**

2) **Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Luxemburg den 10 juli 2002

H. Jung
Justitiesekreterare

M. Vilaras
Ordförande